

Assistenten

Tidskrift om personlig assistans i Borås Stad
Årgång 8 • Nummer 1 • 2014

- **Assistenten som blir läkare**
- **Utbildning i Viva är igång**
- **Om validering på Almås**
- **Anhörigvårdare presenteras**

Innehållsförteckning

Redaktionellt	sid 5
Om Projekt enkelt och Viva	sid 6
Webbutbildning i Viva	sid 7
Bemanningspoolen informerar	sid 8
Stor-APT i Fullmäktigehuset	sid 9
Ett fynd som skapade glädje	sid 11
Intervju med Hilla Mangal	sid 12
Fredagssoffa med assistent	sid 15
Intervju med Bengt Mattson	sid 16
Brass åker till Vimmerby	sid 19
Seija Kivistö porträtteras	sid 20
Kontaktuppgifter med mera	sid 18
Visste du...	sid 20

Tryckning, mars 2014

Borås Kommuntryckeri

Hilla Mangal växlar mellan att arbeta som personlig assistent och att utbilda sig till läkare.

FOTO PRIVAT

● **Kontakta redaktionen!**

Vi är intresserade av att komma i kontakt med personliga assistenter som tycker om att skriva. I tidskriften kan ni publicera insändare, reflektioner, noveller, dikter, notiser, artiklar... - helt anonymt om ni känner för det.

Bara redaktionen vet vilka ni är.

Vi tar också tacksamt emot tips om ämnen som bör behandlas. Enda kravet är att de ska ha med personlig assistans att göra.

0707-29 62 33

Assistenten@boras.se

• Redaktionellt

Detta nummer borde innehålla mycket information om bemaningspoolen. Det hade vi lovat men så kommer det inte att bli. Den nya organisationen anses inte vara mogen för det.

Men på ett stor-APT den 17 mars trädde representanter för poolen fram och talade om rutiner i samband med sjukdom. Det skriver vi om på sidan åtta, följt av ett kortare referat av vad de olika föreläsarna hade att förmedla.

Människor och utbildningar

Starkast reaktioner väckte personalsekretärerna Magnus Andréén, när han berättade om heltidstjänster och schemaläggning. Det får vi säkert anledning att återkomma till.

Tonvikten i detta nummer ligger på människor. Annika Sjöqvist presenterar Seija Kivistö, anhörigvårdare sedan 25 år. Med sitt arbete bevisar hon att odds ofta är irrelevanta i vårdsammanhang.

Intervjun med Bengt Mattsson innehåller inga biografiska upplysningar, men vi kan avslöja att han är mycket intresserad av långfärdsskridsko... I sitt yrkesliv på Almäsgymnasiet är han fullt upptagen med valideringar, med utbildningar på vård- och omsorgsprogrammet för vuxna.

Apropå utbildningar - Caroline Johansson inleder en serie intervjuer med personliga assistenter och har träffat Hilla Mangal, som utbildar sig till läkare i Polen. Hon

anser att hon lärt sig mycket av arbetet som personlig assistent. Utöver att berätta om sina egna planer ger hon perspektiv på hur funktionshinderverksamhet kan se ut i ett annat land.

Daniel Axelsson medverkar inte med någon text denna gång. Men genom att låta sig intervjuas av Marie Ingvarsson, tf informationstionschef i Borås Stad, har han starkt bidragit till att sprida kunskap om personlig assistans. Tala om att synliggöra yrket! Skulle det vara svårt att hitta samtalet på intranätet, så ligger det numera även på youtube.com.

Ända till Vimmerby

Den som fortfarande känner sig ovan vid datorn kommer snart att få en möjlighet att förkovra sig. Utbildningen i Viva har startat och tanken är att 4.500 medarbetare i Borås Stad ska genomgå den. Viva är namnet på det dokumentationssystem ska användas inom Funktionshinderverksamheten, Socialpsykiatri, Äldreomsorgen och Individ- och Familjeomsorg. Lena Hedberg och Caroline Johansson berättar om företeelsen, från varsitt håll.

BRASS överraskar med en nyhet som ska ta intresserade brukare ända till Vimmerby. Där kommer Astrid Lindgrens figurer att ta emot med ett varmt välkomnande. Den som inte hunnit anmäla sig ännu har fortfarande chansen. Hujedamej! ■

Peter Grönberg
Redaktör

Peter Grönberg

Info om Projekt enkelt och Viva

Projekt enkelt är namnet på det projekt som finns inom Borås Stad för att upphandla och införa ett nytt dokumentationssystem (Viva) och ett nytt planeringssystem (Tes). På Intranätet finns projektets hemsida med information om utbildningar med mera.

Viva är ett dokumentationssystem som ska användas inom Funktionshinderverksamheten, Socialpsykiatri, Äldreomsorgen och Individ- och Familjeomsorg.

Det är ILAB, ett Motalaföretag som levererar Viva till Borås och till ett flertal andra kommuner.

Viva kommer att ersätta Magna Cura som är det dokumentationssystem som används inom de flesta verksamheter idag.

Totalt är det cirka 4 500 medarbetare inom Borås Stad som ska utbildas för att använda Viva.

Utbildning och införande av Viva påbörjades under september 2013.

Handläggarna var först ut och sedan november 2013 görs alla utredningar, beslut och beställningar av LSS-insatser i Viva.

Enhetscheferna har fått en kortare utbildning som "inkorgsansvariga" för att kunna ta emot beställningar från handläggarna.

Våren 2014 kommer personliga assistenter och all övrig omvårdnadspersonal att utbildas i Viva.

FOTO CAROLINE JOHANSSON

Viva är ett dokumentationssystem som ska användas inom Funktionshinderverksamheten, Socialpsykiatri, Äldreomsorgen och Individ- och Familjeomsorg.

Personliga assistenter har hittills gjort all social dokumentation i pärmar men assistentgrupperna som nu har tillgång till dator ska använda Viva.

I assistentgrupperna finns dokumentationsombud, som oftast också är gruppens stöd användare för Viva.

Stöd användarna kommer att få en utförligare utbildning, två halvdagar, via Projekt Enkelt, utbildningarna påbörjas i mars. Stöd användarna ska efter sin utbildning vara med och hjälpa till när övriga genomför sin utbildning. ►

Personliga assistenter ska genomgå en webbaserad utbildning, vilket innebär att var och en systematiskt genomför en utbildning via dator. Enhetscheferna kommer att planera in utbildningarna på Projekt Enkelts utbildningslokaler där det finns tillgång till 12 datorer som är uppkopplade till Borås Stads nätverk.

Utbildningen kan genomföras

flera gånger och när man har klarat slutproven tar man ut ett intyg och lämnar till enhetschefen. Efter godkänt på första utbildningsdelen som är baskompetens, är man behörig att dokumentera i Viva.

Projekt Enkelts utbildningslokaler ligger i före detta Oscar Jakobssonhuset, Fabriksgatan 11 plan 4. ■

Lena Hedberg

Webbutbildning i Viva påbörjad

För ett par år sedan upphandlades ett nytt verksamhetssystem, eftersom det gamla, Magna Cura var på väg att gå ut. Valet föll på systemet Viva som vi nu ska lära oss.

Alla utförare, det vill säga omvårdnadspersonal, personliga assistenter, habiliteringspersonal med flera, ska få en webbaserad utbildning i Viva.

Finns på intranätet

Anledningen till att man har valt en webbutbildning är för att alla ska få sam-

Tanken är att 1.800 personer ska få utbildning i Viva. Först ut är stödanvändarna, till exempel en från varje assistentgrupp.

FOTO CAROLINE JOHANSSON

ma information. En annan fördel är att verksamheten själv ska kunna bestämma när utbildning ska ske, med tanke på att det till exempel kan bli svårt med vikarier till alla samtidigt.

Allt som allt ska cirka 1.800 personer få utbildningen men först ut är de så kallade stödanvändarna. Det ska finnas en stödanvändare i varje assistentgrupp. De är bland annat till för att vara ett praktiskt stöd och för att förmedla ny info till kollegorna. ►

Jag var med i en stödanvändargrupp som fick sitt första utbildningstillfälle i Projekt Enkels lokaler i mitten av mars. Sedan tillkommer ett uppföljningstillfälle i maj.

Efter att vi fått övergripande information och förhållningsregler fick alla dra på sig hörlurar och påbörja själva utbildningen. Utbildningen finns på intranätet och man kan göra den hur många gånger som helst om man känner sig osäker eller vill uppdatera sig.

Kursen består av flera guider, nästan som kapitel, med text, tal och visningar av systemet. Efter några guider får man ett deltest med några frågor att besvara. Mest för att kolla att det man lärt sig har fastnat nånstans!

Efter att alla guider gått igenom får man ett sluttest med frågor från hela utbildningen. Det kanske låter hårt med sluttest men det som var skönt med den webbaserade utbildningen var att man verkligen kunde ta det i sin egen takt, så det var inga större problem att klara testet.

Sluttest med diplom

När man har klarat sluttestet får man ett diplom på att man har genomgått utbildningen. Diplomet ska man lämna till sin enhetschef för att sedan få tillgång till och börja känna på det riktiga systemet.

Under våren kommer alla få samma webbaserade utbildning, mer information kommer från din enhetschef! ■

Caroline Johansson

Poolens rutiner vid sjukanmälan

Under ett Stor-APT i fullmäktighuset beskrev Elisabeth Drugge och Maria Wicklund hur rutinerna bör se ut i samband med sjukdom. Till att börja med ska sjukanmälan alltid ske till den nya bemanningspoolen. Poolen meddelar sedan respektive enhetschef.

För att underlätta poolens arbete i samband med sjukanmälan är det viktigt att följande upplysningar ges: För- och efternamn, brukarens för- och efternamn, arbetstid för den dag då man blir frånvarande, samt om det är dubbelbemanning på arbetsplatsen. Det duger inte att denna information lämnas via telefonsvarare eller sms, utan ska lämnas "live", i ett regelrätt telefonsamtal.

Poolen har också intresse av att veta när den sjukanmälde arbetar nästa gång. Så fort det

kan bli aktuellt att arbeta ska en friskanmälan göras till poolen.

Informationsmötet engagerade i stor utsträckning åhörarna. Många personliga assistenter ställde frågor, mest de som har flytande tid. Om man exempelvis bokar upp sig för att jobba åtta timmar en dag, men bara erbjuds tre - är man då tvungen att tacka ja?

Jo, det är man. Förhoppningsvis får vi tillfälle att skriva mer utförligt om bemanningspoolens arbete i nästa nummer av tidskriften. ■

Visionen, arbetstid och anhöriga

Ingenting går upp emot ett Stor-APT i Fullmäktigehuset. Bara det att få mingla med sina arbetskamrater under de mäktiga kristallkronorna i korridoren, med en kaffemugg i näven. Och denna gång hade enhetscheferna dessutom bjudit in flera intressanta föreläsare.

Först ut var Jan Olausson, kvalitetssamordnare i Borås Stad. Enligt formeln "kvalitet till brukarna och effektivitet från ett medborgarperspektiv", la han ut texten om vad kommunen förväntar sig av just personliga assistenter.

Tonvikten i hans föreläsning låg annars på att ge ett helhetsperspektiv på hur Borås Stad arbetar med kvalitetsfrågor. Det utvecklades till en lektion i samhällskunskap, där fokus hamnade på hur maktordningen i svensk demokrati ser ut i dagsläget.

Vem bestämmer över vem? Ytterst vilar förstås all makt hos folket, då sammansättningen i exempelvis fullmäktige bestäms i politiska val. Politikerna skapar målformuleringar, gör sedan beställningar till de respektive verksamheterna, vilket sedan resulterar i olika uppdrag för tjänstemän och andra anställda.

Efter att ha tecknat denna bild övergick Jan Olausson till att informera om "Vision - Borås 2025". I detta dokument har målen

för hur framtiden bör formas formulerats.

Det rör sig exempelvis om att förvalta arvet från textilindustrin och handel i största allmänhet. Även Viskans betydelse ska framhållas. Nyckelord i visionen är möten, hållbar utveckling, lärande, miljöteknik, samverkan,

kommunikationer, kultur och trygghet. Stundtals kan en föreläsning av det här slaget bli abstrakt och svävande. Men tanken är att visionen ska ta sig praktiska uttryck inom samtliga kommunala verksamhetsområden.

Sju målområden har frilagts och det finns styrdokument som ganska detaljerat konkretiserar hur vägen mot framtiden bör beträdas. Av särskild betydelse är förstås ansvarsfördelningen. Frågor som berör tillgänglighet ansvarar till exempel Stadsdel öster för. ➤

Att fika under kristallkronorna i Fullmäktigehuset, kan det möjligen vara som en bal på slottet?

FOTO PETER GRÖNBORG

Näste man upp i talarstolen var Magnus Andréén, personalsekreterare. Han informerade om hur långt arbetsgivaren kommit i arbetet de nya anställningsavtalen, samt vilka konsekvenser dessa kommer att få för schemaläggning och liknande.

Personlig assistans är på ont och gott en verksamhet som anpassar sig dåligt efter övergripande mallar. Tänk bara på vilka konsekvenser det skulle få för vissa assistansgrupper om ett arbetspass ej fick överstiga 10 timmar?

Det är ju inte ovanligt att en personlig assistent befinner sig på sin arbetsplats ett

helt dygn i sträck. Detta känner Magnus Andréén till mycket väl, så de propåer som lanserades måste betraktas som högst preliminära.

Klart är i alla fall att alla ska ha ett anställningsavtal på 100 procent. Det är dock inget tvång att arbeta heltid, eftersom det är möjligt att begära tjänstledighet i den omfattning som krävs.

En personlig assistent som till exempel arbetar 75 procent, blir anställd på 100 procent men begär tjänstledighet för 25 procent. Sedan är tanken att man en gång om året ska ges möjlighet att omförhandla sitt anställningsavtal. ►

De exklusiva lamporna skapar verkligen en speciell atmosfär i den doserade korridoren.

FOTO PETER GRÖNBORG

Till bilden hör en ny arbetstidsmodell. Den flytande tiden försvinner, för att istället ersättas av schemalagd resurstid.

Exakt hur detta kommer att gestalta sig för en personlig assistent är inte klart i alla enskildheter. Alla verkar dock övertygade om att skillnaderna kommer att bli små, jämfört med hur det ser ut i dagsläget.

Vad som förklarar för arbetsgivaren är att många av dem som arbetar deltid idag inte verkar intresserade av att gå upp till heltid. Den slutsatsen gick i alla fall att dra av handuppräckningen i Fullmäktigesalen, ett mönster som är bekant för Magnus Andréén. Efter ett gästspel från bemanningspoolen (se separat text på sidan 8) avslutades dagen med en föreläsning av Annika Rångemyr, anhörigkon-

sulent. "Är man inte anhörig så finns man inte", slog hon fast.

Det gav hennes framträdande en tankeväckande filosofisk dimension, vilket ligger i linje med hennes uppdrag. Hon ska exempelvis att arbeta för en anhörigstödande kultur hos Borås Stads personal. En huvuduppgift är att på alla upptänkliga sätt sprida information om det anhörigstöd som kommunen erbjuder.

Mycket tid ägnar Annika Rångemyr åt nätverksarbete och hon är med och arrangerar Anhörigdagen, som alltid infaller 6 oktober. Förra året var bland andra Ola Skinnarmo gäst. Och för en tid sedan höll hon i trådarna för en utbildning i bemötande, där 240 personer deltog. ■

Peter Grönborg

En bild säger mer än tusen ord

FOTO MARGARETHA VON KNORRING

Brukaren Julia Linde och Susanne Jansson, personlig assistent.

Världen är oförutsägbar och spännande. Den som ger sig ut på en shoppingrunda kan aldrig veta i förväg vad som döljer sig bland hyllor och korgar.

För en tid sedan besökte brukaren Julia Linde ett av Borås större varuhus, tillsammans

med sina personliga assistenter. Plötsligt stötte de på en filur som gjorde dem på mycket gott humör.

Den komiska tupp som Susanne Jansson plockade upp i handen väckte munterhet, ett minnesvärt ögonblick som Margaretha von Knorring påpassligt fångade med sin mobilkamera.

Vad som kan förklara den starka reaktionen, är att Julia Linde delvis vuxit upp med hönor och tuppar i sin närhet, en djurhållning som hörde till hennes barndomsmiljö. Samtidigt som tuppen var skojig i sig själv, väckte den alltså minnen som blev levande i nuet. ■

Peter Grönborg

Assistent blir läkare i Polen

PRIVAT FOTO

Hilla Mangal tycker att en blivande läkare kan lära mycket som personlig assistent.

25-åriga läkarstudenten Hilla Mangal har alltid vetat att hon vill jobba inom vård och nära människor. Därför sökte hon jobb som personlig assistent för några år sen.

— Min kusin som är läkare berättade att det bästa jag kunde göra var att försöka komma i så mycket kontakt med

människor som möjligt för att få en bred bild av vårdsystemet.

Hon hittade jobbet som personlig assistent genom sin syster som egentligen hade sökt det och sedan rekommenderat Hilla att också söka. Det var 2007 och Hilla berättar att hon trivts otroligt bra som personlig assistent.

— Det har passat mig jättest bra för jag är en optimistisk person och det här området tar till vara på det genom att man ska fokusera på möjligheter istället för svårigheter. Det gläder mig väldigt mycket!

Trots att Hilla trivs så bra som personlig assistent har hon vetat sedan barnsben att det är läkare hon vill bli.

— Eller det fanns visserligen en period när jag var liten då jag ville bli städerska eftersom jag älskade att städa men så länge jag kan minnas har jag tyckt om att vara bland människor, jag har alltid fått lära mig att hjälpa människor eller finnas där om någon behöver mig. ►

Fakta/Hilla Mangal

Ålder: 25

Bor: Borås och Wrocław, Polen

Gör: Pluggar till läkare

Intressen: Älskar att resa, teckna, vänner och familj, utmana sig själv genom olika äventyr

Hillas pappa som var läkare har också influerat henne och utöver det tycker hon att människokroppen är ett mycket intressant område och att läkaryrket är ett brett yrke med många inriktningar som ständigt är under utveckling vilket innebär att hon hela tiden kommer att få lära sig nya saker.

— Dessutom är det perfekt för mig som gillar att resa och uppleva nya saker eftersom detta är ett yrke som tillåter mig att få testa världen i olika delar av världen, vetenskapen är densamma överallt, säger hon.

Hilla berättar att det är svårt att komma in på läkarlinjen i Sverige men hon hade hört mycket bra om Polen och att det var många andra studenter från Sverige som sökte sig dit.

— Jag ville inte vänta länge med studierna eftersom jag alltid varit lite av en plugghäst och tänkte att det nog skulle bli en rolig erfarenhet att studera utomlands.

Så sedan några år tillbaka studerar Hilla i Wrocław i sydvästra Polen. Utbildningen är 12 terminer och hon är just nu inne på termin 8 och sedan tillkommer AT-tjänstgöring i 18-21 månader innan Hilla kan räkna sig som färdig läkare. De första två åren var helt teoribaserade men från termin fem får de börja med praktik. Sedan ökar praktiken för varje årskurs.

Hilla säger att hon har upplevt ganska stora skillnader mellan Sverige och Polen i många avseenden. I Polen läser man många ämnen parallellt med varandra under lång tid medan man i Sverige läser några få kurser samtidigt men då under kortare tid.

— Det är lite mer auktoritet hos lärarna också vilket är ovanligt från Sverige där man kan ha väldigt öppna diskussioner med sina lärare.

Vidare berättar Hilla att hon i Polen upplever starka kontraster mellan låg- och överklassen.

— Folket är jättetrevligt och människor är väldigt hjälpsamma precis som i Sverige men tyvärr ser man mycket fattigdom. Det är när jag är utomlands som jag inser hur bra system det finns i Sverige, speciellt i samband med funktionshinderverksamhet. Jag är inte helt insatt i vad det är som gäller här i Polen så jag kan bara berätta utifrån det jag har sett. Trösklarna och trottoarerna är inte riktigt anpassade på många ställen och rullstolarna ser inte alls ut som de jag har sett i Sverige där de är anpassade för att passa personen. Ibland kan jag se elrullstolar men jag tror att mycket ligger på egen bekostnad samt hjälp från familj och liknande. ►

Hon berättar att hon dock tror att det börjar gå mot rätt håll, bland annat är de nya bussarna anpassade för rullstolar och precis som i Sverige ropas de olika stoppen ut på bussar och andra transportmedel.

— Jag tror att Polen just nu generellt sett gällande funktionshinderverksamhet ligger några år bakom Sverige, säkerligen mycket på grund av brist på resurser. Men jag håller tummarna för att det går fortare framåt, Polen utvecklas ganska snabbt som det ser ut nu!

Trots att Hilla spenderar mycket tid i Polen och med studier så försöker hon hinna med att jobba så mycket som möjligt som personlig assistent när hon är hemma i Borås. Hon har två till tre lov om året och det är då hon hinner jobba.

— Det går väldigt bra att kombinera just dessa studier med jobbet som personlig assistent, på något vis blir det lite som att praktisera, men ändå inte. Det kanske låter flummigt men jag menar att jag lär mig alla småsaker. Till exempel när jag ser mediciner så tänker jag tillbaka till vad jag har fått lära mig. Det är alla dessa småsaker som man kan relatera till när man läser kurslitteraturen.

Hilla berättar att hon är väldigt tacksam att hon fått lära sig så mycket genom arbetet som personlig assistent.

— Det som jag mest kommer att ta med mig i mitt kommande yrkesliv är hur man interagerar med patienter. Att man har förståelse för alla och ser saker ur mer än bara ett medicinskt perspektiv. Att förstå att mycket handlar om livskvalité och inte bara exakt hur ens värden ser ut på papper.

Hon tycker att det är bra för henne att höra vad brukare till exempel är missnöjda med hos en läkare eller den vård de fått, för det är sådana saker som hon kommer att ha med sig i bakhuvudet i framtiden. ■

Caroline Johansson

Hilla Mangal älskar att resa och att utmana sig själv.

FOTO PRIVAT

Fredagssoffa med assistent

Den 7 mars blev Daniel Axelsson intervjuad för Borås Stads intranät. Marie Ingvarsson, tf marknadsförings- och informationschef, ställde frågorna. Det drygt tio minuter långa samtalet har lagts ut på Youtube.com.

Daniel Axelsson är medlem i den redaktionskommitté som arbetar med tidskriften Assistenten. Han har läst textkommunikation och gillar att skriva, särskilt åsiktsbaserat material.

Går inte att missa

För några år sedan provade han på att arbeta som personlig assistent. Tanken var att han bara skulle arbeta över sommaren men han blev så förtjust i yrket att han stannade kvar.

Marie Ingvarsson intervjuar Daniel Axelsson om personlig assistans och om tidskriften Assistenten.

SKÄRMKLIPP FRÅN YOUTUBE.COM

Nu har han en tjänst på 100 procent hos en brukare, med vilken han delar intresset för hemelektronik, informationsteknik och all annan teknik.

Om detta och en hel del annat berättar han för Marie Ingvarsson. Samtalet hålls i en mycket fin och avspänd ton; det är informativt och kollegor till Daniel bör ha intresse av att ta del av det.

Intervjun ligger kvar på intranätet men finns också på www.youtube.com. Där hittas den lätt med sökorden “fredagssoffan” och “Daniel Axelsson”. Det går inte att missa. När detta skrivs hade inslaget fyra visningar. Det ska bli spännande att se hur pass mycket de ökar efter att denna artikel publicerats...

Fantastiskt yrke

Den sista frågan Marie Ingvarsson ställer i filmen gäller jobbet som personlig assistent. Är det ett jobb du kan rekommendera?

— Absolut, svarar Daniel Axelsson. Det är ett fantastiskt yrke. Det är väldigt varierat. Man får ju så mycket tillbaka också när man jobbar med människor. Prova på det alla som kan! ■

Peter Grönborg

Först validering - sen lönepåslag

En del personliga assistenter saknar utbildning inom omvårdnad. Men inom ramen för Almåsgymnasiets vuxenutbildning går den saken att fixa. Är det aldrig för sent att gå i skolan?

— Ålder bör inte vara något hinder. Självt har jag haft elever mellan 22 och 58 år, säger Bengt Mattsson.

Han arbetar som lärare och personlig handledare på Almås. Dessutom är han i högsta grad involverad i den validering som föregår studierna.

— Det är en utvärdering av de kunskaper och erfarenheter som eleven redan har. Testerna är både skriftliga och muntliga.

Ett första villkor för att få validera är att man har minst ett års yrkeserfarenhet.

— Kanske att det är för lite att bara ha arbetat hos en enda brukare hela tiden, men vi tittar även på det. Dessutom krävs det vitsord från arbetsgivaren, ett intyg på att man är lämplig att arbeta med människor.

Praktiken faller bort

Det är ingen praktik under utbildningen, utan bedömningen av de praktiska kunskaperna görs på varje elevs aktuella ar-

Bengt Mattsson, lärare och personlig handledare på Almåsgymnasiet.

FOTO PETER GRÖNBORG

betsplats. Det finns ett särskilt dokument för ändamålet. Arbetsgivaren, det vill säga chefen, motsvarar den handledare som eleven skulle haft på sin praktik och är den som ansvarar för bedömningen.

— Vuxenutbildningen på det ordinarie vård- och omsorgsprogrammet varar tre terminer. Men studietiden för den som validerat blir väsentligt kortare, i första hand för att praktiken faller bort. Ofta rör det sig om 25 till 28 veckor. Den som gått kortast tid här sedan jag började gick endast 10 veckor. ►

Själva valideringen tar knappt två veckor och sker på skolan. Efter att resultatet granskats beräknas hur lång studietid varje enskild elev behöver. Bedömningen görs utifrån rättelserna och de faktiska kunskaperna.

— Därefter kan man säga att vi handläggare skapar en snitslad bana, individuellt anpassad efter var och ens behov.

Med fullt stöd

Det förs samtal med eleverna, där framtidsplaner ventileras. Någon behöver kanske särskilt stöd? Kan man arbeta medan man studerar eller ska man söka studiemedel?

— Utan tvekan går det att arbeta samtidigt som man pluggar, men jobbar man för mycket går det ut över studierna. Kontinuiteten är viktig. Det gäller att hänga i. Min erfarenhet är att alla som är motiverade och som inte uteblir från lektioner klarar studierna utan problem.

I samband med kursstart får eleverna schemat för hela terminen. Det underlättar planeringen för den som tänker arbeta under studietiden. Elever antas fyra gånger per år. Av kommunens hemsida framgår vilka datum som gäller.

— Just nu har vi en kurs igång med 12 till 13 elever, samt några enstaka elever kvar från gruppen innan dess. Dessutom har vi en grupp med 18 personer som nyligen validerat och som snart ska börja i studier. Vi har även 23 ansökningar liggande inför nästa valideringstillfälle. Och nyligen hade vi 50 elever i en klass.

Eleverna behöver inte vara i skolan varje dag. Mycket bygger på självständighet, men alltid med fullt stöd från den personliga handledaren, om så behövs. I början tillbringas dock mycket tid i lektionssalarna, för att alla ska få en trygg och säker start.

— Oftast börjar vi med psykologi och medicin, ämnen som är grundläggande och som de flesta behöver läsa. Men låt säga att någon redan läst psykologi, då får den personen hoppa över det. Vi försöker placera den eleven i någon av de andra grupperna, där man läser något annat ämne. Vi har ju, som jag sa tidigare, flera igång samtidigt.

Kontakt via internet

I likhet med sin kollega Hannu Sparre har Bengt Mattsson — båda med ett förflutet som sjuksköterskor — blivit mycket driven när det gäller schemalagningen.

— Med den övning vi fått här tror jag vi skulle kunna lägga spelschemat för hela hockeysäsongen i NHL, säger han med ett leende.

Några traditionella skrivningar förekommer inte under utbildningen. Det handlar uteslutande om gruppredovisningar och inlämningsuppgifter av olika slag.

— Vi har en lärplattform på internet som kallas Ping Pong. Via den kan lärare och elev hålla kontakt. Det är där man lämnar in uppgifter och hämtar information i största allmänhet. ►

Gruppdiskussioner är centrala. I vissa ämnen är de en förutsättning för kunskapsbildningen.

— Eleverna berikar varandra, med stöd av de kunskaper och erfarenheter de redan förvärvat i sitt yrkesliv. Som regel kommer de från olika verksamheter, så de har mycket att förmedla till varandra.

Biblioteket viktigt

Skulle man missa någon sammankomst så kompenseras det med extra uppgifter, som regel skriftliga. Men är man med och diskuterar så är man också examinerad.

— En gruppredovisning kan gå till så att ett antal frågor placeras i en skål eller liknande. Eleverna går fram till den och drar en lapp, läser frågan och försöker besvara den. Går inte det så kan troligen någon annan ta över. På så sätt blir redovisningen också till en lektion, mer interaktiv än en traditionell skriftlig tenta.

Totalt består utbildningen av 950 poäng, men arbetsgivare vill att eleverna gör ett tillval. Man profilerar sig mot äldreomsorg eller funktionshinderverksamhet. Totalt ger det 1.250 respektive 1.350 poäng.

Det står någonstans att kurslitteraturen kostar 4.000 kronor?

— Jo, för den som vill köpa nya böcker. Men begagnade böcker kan också duga, exempelvis i medicin. Kroppsdelarna sitter ju där de alltid suttit... I andra kurser kan det vara viktigare med ny litteratur. Samtliga böcker finns också på biblioteket. Så det finns goda möjligheter att låna dem. Det går också att hitta mycket information på internet.

Men någon undersköterska bli man inte efter examen?

— Nej, så heter det inte längre. Man blir utbildad på vård- och omsorgsprogrammet, kort sagt. Men på arbetsmarknaden finns det förstås vissa tjänster där titeln är undersköterska, exempelvis på lasarettet.

Lönepåslag vanligt

Utbildningen motsvarar hur som helst den gamla undersköterskeutbildningen. Och efter examen finns det stora möjligheter att bli riktigt rik?

— Jag har exempel på en elev som fick ett lönepåslag på cirka 3.000 kronor efter utbildningen. Det är nog extremt, för personen ifråga låg mycket lågt från början. Men jag hör ofta att examinerade elever får mellan 1.000 och 2.000 kronor mer i månaden i löneförhöjning.

Ansökan till vård- och omsorgsprogrammet görs via Borås Stads hemsida. Den som vill ha mer upplysningar kan vända sig till Berit Förstberg, sykokonsulent. Hon befinner sig på Björkängsgymnasiet. ■

Peter Grönborg

Validering/Förutsättningar

- * Vitsordad yrkespraktisk
- * Tjänstgjort minst ett år inom vård/omsorg
- * Yrkespraktik inom tre år tillbaka i tiden
- * En arbetsplats för den praktiska valideringen
- * Grundskolekompetens eller motsvarande i svenska, matematik och engelska
- * Betygskopior på tidigare relevanta utbildningar

För mer information: 033-35 58 23

BRASS åker till Vimmerby

Många BRASS-aktiviteter återkommer år från år. Det beror på att de är populära och lockar många brukare. Men ibland prövas något nytt. Vad sägs om en resa till Vimmerby och ett besök i Astrid Lindgrens värld?

FOTO PRESSBILD

Astrid Lindgrens värld byggs ständigt ut. En nyhet för i år är området Katthult. Bilden visar skådespelarna som gestaltar Emil i Lönneberga och hans familj.

Överraskande många har tackat ja till det erbjudandet. Den 24 maj drar BRASS-generalen Sven-Bertil Salomonsson iväg, i tåten för hela tre minibussar!?

— På förhand trodde vi inte att så många skulle vilja åka såpass långt. Hade vi fyllt en buss hade det varit bra. De flesta aktiviteter som arrangeras är etablerade. Men vi diskuterar ständigt nya resmål. Fungerar nyheterna så bidrar de till att hålla intresset vid liv.

Hälsa på figurerna

När detta skrivs har 25 brukare anmält sig till Vimmerby-resan. Skulle intresset öka ytterligare finns det möjlighet att hyra ännu en buss, lovar Sven-Bertil Salomonsson.

— Men det är förstås bra om man anmäler sig så snart som möjligt.

Astrid Lindgrens värld är en teaterpark där besökarna kan uppleva den världsberömda författarens figurer i sina sagomiljöer. En teaterensemble på ungefär 120 personer gör varje sommar levande teater av Astrid Lindgrens berättelser.

Mellan scenföreställningarna kan den som så vill hälsa på figurerna i deras egna miljöer: Pippi, Madicken, Emil, Ronja, Karlsson på taket och alla de andra.

Många restauranger

Parken grundades 1981 och ligger bara några hundra meter från Astrid Lindgrens barndomshem. Varje år besöker cirka 460.000 personer parken, varav ungefär 30 procent ifrån utlandet.

Astrid Lindgrens värld är en naturskön park med många olika restauranger att välja bland. År 2012 omsatte Astrid Lindgrens Värld AB 148 miljoner kronor. Bolaget ägs av Saltkråkan AB (88 procent) och Vimmerby kommun (12 procent). ■

Peter Grönborg

Anhörigvårdare sedan 25 år

Seija uppmärksammades i höstas och bjöds på middag av Socialnämnden, liksom alla andra ”25-åringar” i kommunen. Inför denna festlighet skulle man skriva lite grann om vad assistenten gjort tidigare i livet och hur det kom sig att man började inom kommunen etcetera.

Då började vi tänka på hur olika det kan se ut inom personlig assistentyrket och att just de anhöriganställda inte uppmärksammas så mycket. ”Och” då tänkte vi på att presentationen av Seija kunde vara något för tidningen Assistenten.

Arbetar med sonen

Hon kom till Sverige i mitten på 60-talet, där hon träffade sin man Sulho. De gifte sig och fick tre barn. Seija jobbade samtidigt på Saxylle Kilsund AB, som var ett svenskt textilföretag. Företaget, som drabbades hårt av tekokrisen, överlevde dock länge genom personalminskningar, men lades ner i början av 2000-talet.

Den tidigare fabriksbyggnaden är numera ett industrihotell kombinerat med lokaler för kontor, föreningar, samt förråd och lager. Seija jobbade som textilarbetare från

Seija Kivistö har arbetat 25 år inom kommunen som anhörigvårdare.

1 september 1967 till 30 april 1981, för att efter detta arbeta heltid som personlig assistent, eller rättare sagt anhörigvårdare. När sonen Marko blev påkörd 1976 och svårt skadad, låg han inlagd i tre år på sjukhus. När han sedan kom hem anställdes Seija som anhörigvårdare i kommunen. Hon fick gå en tre veckor lång utbildning på Barnhabiliteringen och hon fick även specialutbildningar på Bräcke Östergård.

Assistent sedan 1994

Hon var även anställd som elevassistent på de skolor sonen gick på. Han gick grundskolan på Sjöboskolan, en finsk- och svensktalande skola, för att sedan gå gymnasiet på Almåsskolan. När LSS-lagen trädde i kraft 1994 blev Seija PAN-anhörigvårdare inom personlig assistans. ➤

Seija är mycket noga med sonens träning och har varit det hela tiden, både den psykiska och fysiska. Hemmet är specialinrett för att passa sonens funktionshinder och träning. Stort badkar (jacuzzi) och anpassad bastu är ju viktigt för dem som har rötterna i Finland. Marko står-ränar varje dag, lyfter vikter och rullstolspromenerar.

Kyrkan är viktig

Sonen kunde inte prata efter olyckan och läkarna informerade om att sonen förmodligen aldrig skulle kunna prata igen. Träning och en stark Gudstro överbrygade svårigheterna enligt sonen och Seija. Nu kan han kommunicera både på finska och svenska.

En stark övertygelse, finsk sisu, kanske, gjorde att de inte gav upp utan fortsatte att kämpa. Sonen rullar varje dag ut på en rullstolspromenad, oftast tillsammans med sin hund. Han är glad när det inte är för slaskigt eller halt på vägarna, eftersom vädret och plogbilen inte tar så stor hänsyn till rullstolsburna.

Hela familjen är aktiv inom Pingstkyrkan och där har de sina vänner och sin gemenskap. Kyrkan har varit viktig hela tiden för familjen sedan de kom till Sverige, men extra viktig vid Markos olycka och rehabiliteringen efteråt.

Stugor i Finland

Seija och hennes son håller på att släktforska. Rötterna hör hemma i både Finland och Sverige. Sonen är duktig på datorer och vet hur han ska söka efter informationen. Just nu har de kört fast lite

och tar en paus. Man behöver ladda upp batterierna emellanåt och hitta lite andra infallsvinklar för att gå vidare i sökandet efter de finsk-svenska rötterna.

Flera gånger per år åker familjen till Finland, till sina sommarstugor. Marko har en stuga och föräldrarna har en, på samma tomt. Allt i sommarstugan är specialanpassat och vissa hjälpmedel är beställda över nätet, allt för att det ska bli så bra som möjligt för Marko och att han inte ska tappa någon förmåga på grund av utebliven träning. ■

Annika Sjöqvist

Fakta / PAN-anställning

Som "anhörigvårdare" jobbar man enligt PAN-avtalet. PAN = personlig assistent anhörigvårdare. Man får jobba max 48 timmar i veckan, om man bor i samma hushållsgemenskap, 40 timmar om man inte bor i samma hushållsgemenskap och då heter anställningen "personlig assistent enligt PAN-avtalet". Båda anställningarna tillämpas där antingen ett eller två av följande kriterier är aktuella eller alla tre.

När tillämpas PAN avtalet?

- När brukaren har önskemål om att viss person ska anställas
- När arbetsgivaren inte är delaktig i rekryteringen av personlig assistent/ anhörigvårdare.
- När den som ska anställas inte vill/kan arbeta hos andra brukare/vårdtagare.

ASSISTENTEN

Tidskrift om personlig assistans i Borås Stad
ISSN 1653—6983

Redaktör

Peter Grönborg

Telefon

0707-29 62 33

E-post

Assistenten@boras.se

Redaktionskommitté

Daniel Axelsson

Lize Hällzon

Caroline Johansson

Anne Karlsson

Anette Källén

Petri Pitkänen

Marit Scheers Andersson

Fotograf

Sven-Bertil Salomonsson

Grafisk form

Annika Sandahl

Ansvarig utgivare

Lena Hedberg

Adress

Assistenten

Sociala omsorgsförvaltningen

Borås Stad

501 80 Borås

Visste du...

... att två sträckor av Linnémarschen är tillgänglighetsinventerade?

... att rekrytering av semestervikarier är i gång?

... att poolen har nya telefonnummer?

... att semesterperioderna i år är vecka 26-29 och 30-33?

... att dokumentationsombuden ska få utbildning i nya verksamhetssystemet VIVA?

... att Elfsborgs matcher är tecken- och syntolkade hela säsongen?

... att sista ansökningsdag för semestervikariat är 13 april 2014?

BORÅS STAD

ASSISTENTEN

TIDSKRIFT OM PERSONLIG ASSISTANS I BORÅS STAD

ADRESS Sociala omsorgsförvaltningen, Borås Stad, 501 80 Borås

TELEFON 0707-29 62 33 E-POST Assistenten@boras.se